

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามงอนไค้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งการดำเนินการวิจัยแบ่งออกตามขั้นตอนการวิจัย จำนวน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

การดำเนินการวิจัยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “พื่อนอนซอนงามงอนไค้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยดำเนินการตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำมาใช้ในการยกร่างหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามงอนไค้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1.1 ศึกษาและรวบรวมบริบทชุมชน สำหรับใช้เป็นข้อมูลในเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยศึกษาในประเด็น ดังนี้

1.1.1 วัฒนธรรมท้องถิ่น

1.1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.1.3 ประวัติจังหวัดสกลนคร

1.1.4 วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์ในจังหวัด

สกลนคร

1.1.5 ตำนานผาแดงนางไอ่

1.2 ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน
สำหรับใช้เป็นข้อมูลในเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยศึกษาในประเด็น ดังนี้

1.2.1 ความหมายของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.2 ประเภทของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.3 สีลาการพ็อนของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.4 การประดิษฐ์ท่ารำของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.5 การแต่งกายของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.6 แนวคิดการประดิษฐ์ท่ารำของศิลปิน

1.2.7 การประดิษฐ์ท่ารำ

1.2.8 นาฏยศัพท์

1.2.9 ภาษาท่า

1.3 ศึกษาแนวคิดและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร
และการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตร โดยศึกษาในประเด็น
ดังต่อไปนี้

1.3.1 ความหมายของหลักสูตร

1.3.2 ความสำคัญของหลักสูตร

1.3.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

1.3.4 รูปแบบของหลักสูตร

1.3.5 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

1.3.6 การพัฒนาหลักสูตร

1.3.7 การประเมินหลักสูตร

1.4 ศึกษาแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวทางการวัดและประเมินผลตาม
สภาพจริง และการให้คะแนนแบบรูบริกส์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

1.5 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1.5.1 ความหมายของความตระหนัก

1.5.2 การวัดความตระหนัก

2. กำหนดแหล่งข้อมูล

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สำหรับนำมาใช้ในการยกย่องหลักสูตรในขั้นตอนนี้ใช้แหล่งข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

2.1 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประเภทเอกสารเป็นแหล่งให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบริบทชุมชน องค์ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งแหล่งข้อมูลประเภทนี้ เช่น รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร เอกสารของหน่วยงาน รวมทั้งเอกสารในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยเอกสารต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือได้ โดยพิจารณาจากหลายเกณฑ์ เช่น ความน่าเชื่อถือของผู้ทำวิจัย ผู้เขียนหนังสือ หน่วยงานที่รวบรวมฐานข้อมูล ระยะเวลาที่ผลิต เอกสารผลงานนั้น ๆ เป็นต้น

2.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ประเภทบุคคล เป็นแหล่งให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบริบทชุมชน ในประเด็นเกี่ยวกับตำนานผาแดงนางไอ่ และวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร ซึ่งแหล่งข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ผู้รู้เกี่ยวกับความเป็นมาของตำนานผาแดงนางไอ่ และภูมิปัญญาชาวบ้านในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร หลวงปู่ภูพาน ชาวบ้านบ้านโคกเลาะ หมู่ 4, หมู่ 5 และหมู่ 14 ผู้มีความรู้และบอกเล่าตำนานผาแดงนางไอ่

3. กำหนดวิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในขั้นตอนนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เก็บรวบรวมด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัย (ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล) ถือว่าเป็นเครื่องมือวิจัยที่สำคัญที่สุด นอกจากนั้นผู้วิจัยยังคงใช้เครื่องมือประกอบอื่นแก่

3.1 แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร จำแนกตามประเภทของข้อมูล และประเด็นที่ทำการศึกษา

3.2 แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมี 2 แบบ ดังนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (standardized interview)

เพื่อใช้สัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อหาคำตอบความมุ่งหมายในการวิจัย เช่น ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสกลนคร

3.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Less Standardized interview)

ใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่ต้องการ เช่น ตำนานผาแดงนางไอ่ องค์ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ โดยผู้วิจัยจะกำหนดคำถามหลัก ๆ ไว้เท่านั้น เพื่อเปิดกว้างให้ผู้ถูกสัมภาษณ์พรั่งพรูคำตอบโดยไม่จำกัด ผู้วิจัยทำหน้าที่จับประเด็น และสอดแทรกคำถามลึกลงลึกเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้ ซึ่งการสัมภาษณ์อาจจำเป็นต้องอัดเทปประกอบด้วย

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สำหรับนำมาใช้ในการยกร่างหลักสูตร เริ่มจากผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่กำหนดไว้ เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนผู้วิจัยจัดระบบข้อมูลจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามหัวข้อประเด็นที่ต้องศึกษาจากนั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็น สดุดท้ายทำการเรียบเรียง พรรณนา ข้อมูลพื้นฐานนั้น ๆ จำแนกตามหัวข้อและประเด็นที่ต้องทำการศึกษา สำหรับนำไปใช้ในการยกร่างหลักสูตรต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างหลักสูตร

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกร่างการพัฒนาหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามอนไ้อ์คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีจุดมุ่งหมายย่อย ดังนี้

1. ยกร่างเอกสารหลักสูตร (ตัวหลักสูตร) และเอกสารประกอบหลักสูตร
2. ประเมินความเหมาะสมของร่างเอกสารหลักสูตร (ตัวหลักสูตร)

และเอกสารประกอบหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ยกร่างเอกสารหลักสูตร (ตัวหลักสูตร)

ในการยกร่างเอกสารหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดองค์ประกอบของเอกสารพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “พื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้ำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามผลการศึกษาของข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

- 1.1 ชื่อหลักสูตร
- 1.2 ที่มาและความสำคัญ
- 1.3 หลักการของหลักสูตร
- 1.4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 1.5 สาระการเรียนรู้
- 1.6 เนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้
- 1.7 คำอธิบายรายวิชา
- 1.8 โครงสร้างรายวิชา
- 1.9 แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้
- 1.10 การวัดและประเมินผล
- 1.11 เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน
- 1.12 สื่อและแหล่งเรียนรู้

2. ผู้วิจัยยกร่างเอกสารหลักสูตรตามองค์ประกอบที่ระบุไว้ในข้อที่ 1 โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานจากผลการศึกษาและรวบรวมได้ในขั้นตอนที่ 1

3. นำร่างเอกสารหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้ำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมในเบื้องต้น และให้ข้อเสนอแนะแล้วทำการปรับปรุงแก้ไข ก่อนจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม

ขั้นที่ 2 ยกร่างเอกสารประกอบหลักสูตร

เอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาวิธีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎี และเอกสารเกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบและแนวคิดในการจัดสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่ระบุไว้ใน โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้การเรียนรู้และเวลาเรียน โดยใช้วิธีออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แบบย้อนกลับ (Backward Design) โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ ผลการเรียนรู้ กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ (ชิ้นงาน/ภาระงาน) กำหนดวิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ให้สอดคล้องตามแนวทางที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตร

1.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ตามการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในข้อ 1.2 ซึ่งแต่ละแผนประกอบด้วยหัวข้อ สำคัญ ดังนี้ 1) สาระสำคัญ 2) ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน 4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5) สาระการเรียนรู้ 6) หลักฐานการเรียนรู้ ภาระชิ้นงาน 7) กระบวนการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 9) กระบวนการวัดและ ประเมินผล 10) กิจกรรมเสนอแนะ 11) ความคิดเห็นและข้อเสนอของผู้บริหาร และ 12) บันทึกหลังผลกระบวนการเรียนรู้

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมสื่อและเครื่องมือวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมเบื้องต้น และให้ข้อเสนอแนะ แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขก่อน จัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม

2. คู่มือการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยทำขึ้นเพื่อให้ครู หรือนำหลักสูตร ไปใช้ เกิดความเข้าใจ และสามารถนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร ดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการจัดทำคู่มือจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 ร่างคู่มือการใช้หลักสูตร ตามองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ความเป็นมาของหลักสูตร
- 2) การพัฒนาหลักสูตร
- 3) แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้
- 4) การดำเนินการก่อนการใช้หลักสูตร
- 5) ตัวอย่างแผนการสอน

2.3 นำคู่มือการใช้หลักสูตร ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมเบื้องต้น และให้ข้อเสนอแนะ แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข ก่อนจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม

ขั้นที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญ

ในการประเมินความเหมาะสมของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมิน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีการให้คะแนน 5, 4, 3, 2, และ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ 2 คน ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1.1 ดร.อุษา ปราบหงษ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ กรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.3 ดร.พจมาน ชำนาญกิจ กรรมการบริหารหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.4 นางพรชนก พรหมอาร์ักษ์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยนาระชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1

1.5 นางอรัญญา ขอลาศรี ตำแหน่งครู วิทยาลัยนาระชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนโคกเลาะวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

2. วิเคราะห์ความเหมาะสมของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยใช้เกณฑ์ประเมิน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ก่อนนำไปทดลองใช้

นำผลการประเมินเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมาพิจารณา ถ้าพบว่าด้านใดมีค่าต่ำกว่า 3.51 ผู้วิจัยปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ช่วยพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้ได้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีความสมบูรณ์มากที่สุดก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 1 เตรียมการทดลองใช้หลักสูตร

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับฟ้อนออนซอนงามงอนไต่คำกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน แบบประเมินทักษะการฟ้อนออนซอนงามงอนไต่คำ แบบวัดความตระหนักถึงคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นกับฟ้อนออนซอนงามงอนไต่คำ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.1 การสร้างแบบทดสอบความรู้ที่เกี่ยวข้องกับฟ้อนออนซอนงามงอนไต่คำกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเขียนข้อสอบ และการวัด การศึกษาจากหนังสือ การวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา และการเขียนคำถามแบบเลือกตอบ

1.1.2 วิเคราะห์เนื้อหาสาระ และผลการเรียนรู้ของหลักสูตร ที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้สร้างข้อสอบให้ตรงและครอบคลุม

1.1.3 เขียนข้อสอบวัดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพื่อนอนซอนงามงอนไฮ้คำกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด จำนวน 40 ข้อ

1.1.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่เสนอแนะ

1.1.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1.1.6 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นมาใช้ในการวิจัย

1.1.7 นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ได้เรียนเนื้อหาเกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มาบ้างแล้ว จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อสอบโดยหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) กำหนดเกณฑ์คุณภาพของข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20-.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 พบว่า ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.50-0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-0.80

1.1.8 จากนั้นนำผลที่ได้ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเลอร์ ริชาร์ดสัน พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

1.2 สร้างแบบประเมินทักษะพื่อนอนซอนงามงอนไฮ้คำ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics Score) จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 สร้างแบบประเมินทักษะการพื่อนอนซอนงามงอนไฮ้คำ โดยประเมินทั้งกระบวนการปฏิบัติงาน และชิ้นงานจากการปฏิบัติ กำหนดการให้คะแนนแบบรูบริกส์แบบแยกส่วน (Analytic Rubrics) และเป็นแบบรูบริกส์แบบทั่วไป (General Rubrics)

1.2.3 นำแบบประเมินทักษะการพื่อนอนซอนงามงอนไฮ้คำ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบให้ข้อเสนอนแนะแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอนแนะ

1.2.4 นำแบบประเมินทักษะการพ้องนอนของนางมวงงอนไธดำ เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูบริค โดยใช้มาตรฐานค่า 5 ระดับ (เกณฑ์เหมาะสมตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) นำแบบประเมินทักษะการพ้องนอนของนางมวงงอนไธดำ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน เป็นชุดเดียวกันกับผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินแบบทดสอบความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน

1.3 แบบวัดความตระหนักถึงคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพ้องนอนของนางมวงงอนไธดำ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1.3.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนัก แนวทางการวัดความตระหนักจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เลือกสร้างเป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ

1.3.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3.3 นิยามปฏิบัติของคำว่า ความตระหนักถึงคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพ้องนอนของนางมวงงอนไธดำ จากนั้นสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องและครอบคลุมกับนิยามปฏิบัติการ

1.3.4 นำแบบวัดความตระหนักที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่เสนอแนะ

1.3.5 นำแบบวัดความตระหนักที่ปรับปรุงแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินแบบทดสอบความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน ประยุกต์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1.3.6 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 มาใช้ในการวิจัย

1.3.7 นำแบบวัดความตระหนักที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนโคกเกาะวิทยาคาร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้หลักสูตร 16 คน

1.3.8 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยวิธี Item-total Correlation จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

1.3.9 นำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาและครอนบัค (Alpha Coefficient)

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโคกเลาะวิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 55 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโคกเลาะวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยนักเรียนเลือกเรียนชุมนุมนาฏศิลป์

3. กำหนดแบบแผนการทดลองใช้หลักสูตร

การทดลองใช้หลักสูตรครั้งนี้ ใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวและมีการวัดการทดลอง 1 ครั้ง และหลังการทดลอง 1 ครั้ง แบบ One-Group Pretest-Posttest Design

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ One-Group, Pretest-Posttest Design

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
Y_1	X	Y_2

X = แทนการจัดกระทำ (treatment) กับตัวแปรอิสระ

Y_1 = แทนการวัดก่อนการจัดกระทำ (Pretest)

Y_2 = แทนการวัดหลังการจัดกระทำ (Posttest)

ขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยนำหลักสูตรที่สร้างขึ้น ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ทดสอบความรู้และความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเพื่อนอนชนองนามงอนไก่อคำ

2. ดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดเรียนรู้ของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น เป็นเวลา 20 ชั่วโมง ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนแต่ละคนได้รับความรู้ และฝึกทักษะการพ้องอณซอนงามงอนไ้อ่คำ มีการประเมินการพ้องอณซอนงามงอนไ้อ่คำ โดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น

3. หลังการทดลอง ทดสอบความรู้และความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพ้องอณซอนงามงอนไ้อ่คำโดยใช้เครื่องมือชุดเดิมกับการทดสอบก่อนการทดลอง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นที่ 1 ประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร

การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานของนักเรียนระหว่างหลังเรียนตามหลักสูตรกับก่อนเรียนโดยใช้หลักสูตรการทดสอบค่าที่แบบสองกลุ่มสัมพันธ์กัน (Dependent Samples t-test) และเปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 คะแนนเต็ม โดยใช้สูตรการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มเดียวกับเกณฑ์ (One Sample t-test)

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทักษะการพ้องอณซอนงามงอนไ้อ่คำ ของนักเรียนหลังเรียนตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม โดยใช้สูตรการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มเดียวกับกับเกณฑ์ (One Sample t-test)

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความตระหนักถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระหว่างหลังเรียนตามหลักสูตรกับก่อนเรียน โดยใช้สูตรการทดสอบค่าที่แบบสองกลุ่มสัมพันธ์กัน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในระหว่างการทดลองกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยทำการทดลองข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับนักเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น (วิทยากร) การตรวจชิ้นงาน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) รวมสาระสนเทศสำหรับใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับให้เห็นจุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุง รวมทั้งเป็นข้อมูลสนับสนุนผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ขั้นที่ 2 ปรับปรุงหลักสูตร

ผู้วิจัยนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินการทดลองใช้หลักสูตร โดยเฉพาะผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปขยายผลหรือเผยแพร่ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร